

TRẦN THỊ NGỌC ANH - NGÔ PHƯƠNG THẢO

TRUYỆN CỔ DÂN TỘC DAO TỪ GÓC NHÌN VĂN HÓA

NHÀ XUẤT BẢN ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN

TRUYỆN CỔ
DÂN TỘC ĐẠO
TỪ GÓC NHÌN VĂN HÓA

TRẦN THỊ NGỌC ANH
NGÔ PHƯƠNG THẢO

TRẦN THỊ NGỌC ANH - NGÔ PHƯƠNG THẢO

**TRUYỆN CỔ DÂN TỘC DAO
TỪ GÓC NHÌN VĂN HÓA**

**NHÀ XUẤT BẢN ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
NĂM 2019**

MÃ SỐ: 02 - 177
ĐHTN - 2019

Biên mục trên xuất bản phẩm của Thư viện Quốc gia Việt Nam

Trần Thị Ngọc Anh

Truyện cổ dân tộc Dao từ góc nhìn văn hóa / Trần Thị Ngọc Anh, Ngô Phương Thảo. - H. : Đại học Thái Nguyên, 2019. - 300tr.; 21cm

ISBN 9786049158919

1. Nghiên cứu văn học 2. Văn học dân gian 3. Truyện cổ
4. Dân tộc Dao 5. Việt Nam

398.209597 - dc23

NGM0006p-CIP

MỤC LỤC

	<i>Trang</i>
LỜI NÓI ĐẦU	9
CHƯƠNG 1. TRUYỆN CỔ DÂN TỘC DAO TRONG KHÔNG GIAN VĂN HÓA DAO	15
1.1. Vài nét về dân tộc Dao.....	15
1.1.1. Nguồn gốc lịch sử	15
1.1.2. Trang phục truyền thống	18
1.1.3. Phương thức sinh hoạt	24
1.2. Truyện cổ dân tộc Dao trong không gian văn hóa Dao.....	27
1.2.1. Mối quan hệ giữa văn hóa và văn học	28
1.2.2. Khái niệm truyện cổ.....	45
1.2.3. Truyện cổ Dao - “Gương mặt” của văn hóa Dao.....	49
CHƯƠNG 2. TRUYỆN CỔ DÂN TỘC DAO VỚI NHỮNG GIÁ TRỊ VĂN HÓA ĐẶC SẮC.....	73
2.1. Bức tranh phong tục độc đáo trong văn hóa của người Dao.....	74
2.2. Văn hóa tâm linh của người Dao	105
2.3. Khát vọng lí giải và làm chủ tự nhiên của người Dao.....	140

CHƯƠNG 3. BẢO TỒN VÀ PHÁT HUY GIÁ TRỊ VĂN HÓA DÂN TỘC DAO QUUA TRUYỆN CỔ TRONG BỐI CẢNH HỘI NHẬP VÀ PHÁT TRIỂN	161
3.1. Một số vấn đề lý luận về bảo tồn và phát huy giá trị văn học các dân tộc thiểu số trong bối cảnh hội nhập và phát triển	161
3.1.1. Bối cảnh hội nhập - phát triển và cuộc cách mạng công nghiệp 4.0	161
3.1.2. Một số vấn đề lý luận về bảo tồn và phát huy giá trị văn học các dân tộc thiểu số	173
3.2. Thực trạng bảo tồn và phát huy truyện cổ dân tộc Dao	194
3.3. Định hướng giải pháp bảo tồn và phát huy giá trị truyện cổ dân tộc Dao trong bối cảnh hội nhập và phát triển	230
3.3.1. Cơ sở xây dựng giải pháp.....	230
3.3.2. Đề xuất một số giải pháp.....	238
3.4. Một số kiến nghị về công tác bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa Dao qua truyện cổ	244
THAY LỜI KẾT	249
TÀI LIỆU THAM KHẢO	255

Truyện cổ dân tộc Dao từ góc nhìn văn hóa

PHỤ LỤC: TÓM TẮT MỘT SỐ TRUYỆN CỔ

DÂN TỘC DAO	259
1. Truyện “Ông Bành Tô và cụ Dắc Lão”	259
2. Truyện “Nổi số”	260
3. Truyện “Gia đình nghèo”	261
4. Truyện “Nông dân và Nhà vua”	262
5. Truyện “Đàn lợn còi”	263
6. Truyện “Chuyện tình Txieu Hầu và Lò Xử Ní”	264
7. Truyện “Vợ chồng tiều phu”	266
8. Truyện “Sự tích vết nứt trên mai cua”	267
9. Truyện “Sự tích củ mài”	268
10. Truyện “Cây thài lài và thần Mặt Trời”	270
11. Truyện “Chang Lộ Có và thần Sét”	271
12. Truyện “Fụ Hây Cháy Mụi và nạn hồng thủy”	272
13. Truyện “Sự tích loài chim Tham Cang - Púng táng”	276
14. Truyện “Chàng tiều phu trong hang đá”	278
15. Truyện “Cô gái lười”	280
16. Truyện “Chàng bộ hung”	281
17. Truyện “Nàng ve cô đơn”	283

18. Truyện “Chiếc sừng nai”	285
19. Truyện “Tráng sĩ Nhân Quý”	288
20. Truyện “Con cáo mèò”	290
21. Truyện “Cha nuôi”	293
22. Truyện “Cây vàng cây bạc”	295
23. Truyện “Mồ côi và nàng tiên”	297
24. Truyện “Quả dưa thối”	298

LỜI NÓI ĐẦU

Văn học cổ truyền là sáng tác của tập thể nhân dân, là nơi hội tụ tinh hoa mọi mặt của quần chúng lao động qua trường kì lịch sử. Mỗi dân tộc trên mảnh đất Việt Nam đều có một nền văn học cổ truyền của riêng mình, sản phẩm tinh thần ấy hình thành và phát triển từ xa xưa, được lưu truyền cho đến ngày nay. Chúng tạo thành một nền văn học truyền thống của các dân tộc thiểu số Việt Nam phong phú và sinh động.

Dân tộc Dao thuộc nhóm dân tộc thiểu số ở Việt Nam. Họ thường tập trung sinh sống ở những tỉnh miền núi như Cao Bằng, Bắc Kạn, Thái Nguyên, Lạng Sơn, Tuyên Quang, Hà Giang, Sơn La,... Tìm hiểu về văn hóa dân tộc Dao, có rất nhiều chuyên luận, công trình, sách báo đã nghiên cứu về vấn đề này, nhưng hầu hết các công trình nghiên cứu mới dừng lại ở mức độ giới thiệu khái lược. Có thể điểm qua một số công trình sau: Thế kỉ XVIII nhà bác học Lê Quý Đôn (1726 - 1784) có tác phẩm “*Kiến văn tiểu lục*”; Tiên sĩ Hoàng Bình Chính có